Орган Руського Народного Союза в Америці

Свобода

В злучности сила!

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 19 ГО ВЕРЕСНЯ 1912. ЧИСЛО 38. VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, SEPTEMBER 19, 1912. No. 38

Новинки.

Справа памятника Т. Шевченкови. Комітетови збудованя памятника Т. Г. Шевченка у Києві доводить ся натикати ся між иншим, на таку перешкоду. Комітет розіслав книжочки для збираня жертв на памятник поета багатьом інституціям і приватним особам. Від деяких осіб, що одержали такі книжечки, не було ніяких звісток від року а навіть й двох. Коли комітет нагадав їм про взятий на себе обовязок, то одержав відповідь, що зібрані жертви переховують ся в них. Комітет попросив надіслати сейчас зібрані гроші, бо час постановки памятника поетови наближає ся і комітетови треба знати, якою сумою він розпоряджає. Крім того переховуванє жертв у громадській інституції у всякім разі безпечнійше, ніж у приватних осіб.

Епископ для Русинів у Канаді. Урядовий Вістник папської столиці „Acta Apostolicae Sedis" в числі 15. з дня 16. серпня с. р. приносить оповіщенє, що епископом для канадійських Русинів зістав іменований о. Микита Будка.

О. Микита Будка родив ся 1879 р. в Добромірці. Родичі його мають невелике сільське ґаздівство. Науки ґимназіяльні скінчив в Тернополи, заробляючи як загал руських дітий, на удержанє лекціями. Богословські науки побирав в університеті в Інсбруці. Рукоположене на сьвященика одержав в 1904 р. і віддав ся основним богословським студіям у Відни, які однак мусів перервати, покликаний митрополитом на настоятеля до духовного семинаря у Львові. В семинари учив питомців церковних обрядів і пояснював їм часослов. Весь вільний час посьвятив головно для тов. сьв. Рафаїла. Як секретар сего товариства нїс поміч нашим еміґрантам своїми порадами. Був редактором часописи „Еміґрант", якої дотепер вийшло кілька чисел, майже в цїлости ним написаних. Митрополичий Ординаріят оцінюючи як слід його знанє еміґрації, головно з її душпастирської сторони іменував його референтом еміґраційних справ і радником митрополичої Консисторії.

Нові гр. кат. епископи на Угорщині. Будапештенська ,,Неділя" доносить, що кандидатами на пряшівського гр.-кат. епископа є: учитель богословя о. д-р Симеон Сабів, пряшівський канонік о. Зиновій Ковалицький і бехерівський парох, б. посол до угорського сойму о. Михайло Артим. На гайдудорського мадярського гр.-кат. епископа найбільше шанс має тамошний епископський вікарий о. Михайло Яцкович. — Крім того згадує ,,Неділя" і про інтриґу мадяронів проти американського епископа Ортинського, які невдоволені з його діяльности і хотіли би мати в Америці окремого епископа, розуміють ся мадярона, для руських переселенців з Угорщини. Але відай і самі мадярони не мають великих надій здійснити свої мрії.

Доповнене комплєту. О участь в замордованю звісного нюйорського шулера Розентала обжаловано — як відомо — сїмох людий. Деякі з них зголосили ся на полїцію самі, за иншими знова треба було шукати, а знайшовши — арештувати. До скомплєтованя сеї славної „сїмки" бракувало через послїдних кілька тижнів еще двох злочинців, яких імена: Гарри Горовіц, прозваний „Джип Кров" (the Blood), і Луіс Розенберґ, прозваний „Лефти Луї". За тими двома „пташками" товкло ся кількадесять детективів мало не по цїлій Америці; навіть в Европі за ними глядали. За зловленє обох названих бандитів назначено було правительством нагороду в сумі 5 тисяч долярів. Неодин чоловік радби був „заробити" собі сю поважну сумку, але щож — нїхто не знав, де пошукувані злочинції укривають ся. Нарешті нюйорська полїция довідала ся про місце побуту обох бандитів. Помічник комісаря полїції Даверти враз з кількома нанятими детективами наскочив ненадійно на дім, положений в дїльници Ґлендейл міста Бруклина, і в тім домі найшов і приарештував обох пошукуваних злочинців. Се стало ся в суботу, дня 14 с. м. Їх осаджено в міській вязниці в Ню Йорку і вони сидїти-муть там доти, доки над ними і над їх пятьма товаришами не відбуде ся суд, зложений з лави присяжних судіїв, осібно на тую цїль покликаних. Недалека будучність покінчить вже мабуть сю сензаційну справу, а тод довідаєть ся сьвіт дещо цікавого про нюйорську мораль...

Арештованє Гейвуда. Минулої недїлї арештовано в Бостонї орґанізатора Промислових Робітників Сьвіта, Вілема Д. Гейвуда, в хвилї, коли він скінчив свою промову, виголошену на прилюдній вічу, що складало ся із 15 тисяч робітників. У своїй промові заохочував Гейвуд згромаджених слухачів до ґенерального страйку із симпатії до увязнених провідників страйкового руху в Лоренс: Еттора, Джованіттого і Карузи. Гейвуда арештовано не за сю недїлїшну промову, але за якісь-там провини в часї страйку ткачів в Лоренс. Адвокат Мур з Лос Анджелес, який підняв ся оборони Еттора, Джованіттого і Карузи на розправі, що відбудеть ся 30 с. м. зложив за Гейвуда поруку в квоті 1000 долярів і через те Гейвуд лишив ся на волі аж до судової розправи.

Торнадо в нюйорськім стейті. Дня 15. с. м. люгила ся попад містом Сиракюз і околицею страшна буря, получена з громами і лискавками і з обильною зливою. Вихор шалів із скаженою силою і захопив собою 10-милеву просторонь. Підчас тої тучі, яка напала людий зовсїм ненадійно, згинуло 3 особи, а покалїчених зістало 50. Матеріяльні страти обчисляють на суму 250 тисяч долярів. Буря знищила богато фармерських будинків і всї ті плоди, які під пору находили ся еще на поли. Згинуло також кількадесять штук худоби.

Строгий батько. В західній части горішного Ню Йорку проживає в однім домі якийсь Джон Барри, пломберський контрактор. Син того контрактора, одинайцятилїтний Михась, украв був раз свому татови з його бюрка кількадесять центів. За сю провину Барри запроторив хлопчину на цїлий місяць до осібної кімнати, замкнувши за ним двері і забивши дошками вікно, щоби хлопець не бачив сьвітла і не виглядав крізь вікно на улицю. Їжу і воду доносила увязненому послугачка сього дому. Про увязнене хлопця доніс хтось-там до товариства охорони дїтий від знущаня. Управа сього товариства увільнила малого Михася з сеї примусової вязниці, взяла хлопчину на якийсь час під свою опіку, а строгого батька потягнула перед суд, де його певно покарають за нелюдяний поступок. Хлопчина мусїв за час свого увязненя чимало натерпіти ся, бо не міг без помочи утримати ся на ногах. За постіль служив йому кусень старого матераца.

Увязнений полїсмен. Про моральну вартість нюйорської полїції ми вже знаємо із славної афери Розенталь-Бекер. Не можна допустити, щоби всї нюйорські полїсмени сповняли свої „обовязки" так, як поручник полїції Бекер, але що між тими сторожами публичного безпеченьства лучають ся густо-часто найзвичайнїйші шубравці, яким місце за зелізними кратками — се не підлягає нїякому сумнїви. От на початку сього тижня арештовано в західній части Ню Йорку одного полїсмена за те, що допустив ся простого вимушеня на секретареви одної водної фірми, Юнґови. Юнґ заплатив полїсменови (його імя Джон Вілямсон) 1 сотку, потім дві, а нарешті, коли Вілямсон зажадав ще більше грошей, велїв його арештувати. Детектив, що мав порученє арештувати полїцянта-шантажиста, мав з ним чимало клопоту, бо Вілямсон боронив ся перед арештованєм своєю палкою і допрева по довшій торганині детектив і покривджений Юнґ поконали Вілямсона і відвели його на полїційну стацію. Там арештований боронив ся тим, що брав від Юнґа гроші нібито за задержанє якоїсь приватної тайни з житя Юнґа; його оборони не узгляднено, бо вона його зовсїм не оправдувала. Мусїв сарака скинути свій полїцейський мундур і мандрувати до „кози" аж до часу судової розправи.

Дитина розтолочена кіньми. Дванайцятилїтна Една Пейдж йшла хідником одної улиці в Ню Йорку, попихаючи поперед себе дитячий візок, у яким сидів її маленький братчик. Нараз Една почула якийсь крик. Оглянула ся і побачила лежачу на хіднику свою шкільну товаришку, що запхала случайно одну ногу поміж зелїзні крати і не могла її сама виняти. Една поспішила товаришці на поміч, а заки помогла їй виймити ногу, візок з дитиною скотив ся тимчасом з хідника на середину улиці. Саме тоді переїздив туди скорим чвалом тяжкий віз. Нім фірманови удало ся здержати коні, візок з дитиною дістав ся коням під копита. Коли дитину витягнено з під воза, вона була вже мертва; її розтолочили коні. Една почала страшно плакати і ломити в розпуці руки. На місце нещасливого випадку надбігла небавом мати обоїх дїтий, але її присутність не богато помогла... Убиту дитину забрали до шпиталю, а ридаюча Една вернула з матерю домів.

Жертви званя. В недїлю пополудни виїхала на озеро в Шікаґо одна лодка, що належала до морацької школи Злучених Держав. У тій лодці находило ся 24 морацьких учеників, що виїхали на озеро, аби відбути свої приписані вправи. По скінченю вправ лодка вертала до свого доку і була вже недалеко берега. Нараз подув сильний вітер і перевернув лодку. Шість хлопців, які не уміли ще добре плавати, утопили ся, а прочі дістали ся щасливо на берег. На ратунок потапаючим вислано було ратунковий човен, але і його вихор вивернув. З того другого човна утонуло пять осіб. Так отже протягом кільканайцяти мінут вода забрала 11 жертв, не рахуючи тих, котрі ізза того випадку попали в довшу або коротшу недугу по причині простуди, виснаженя сил в борбі з розбурханими хвилями, або й з простого переполоху.

Що коштує держави шпіґунство? Шпіґунство для держави се важна річ і правительства не жалують гроший на службу, що підглядає в чужій державі та вивідує такі річи, про які годі довідати ся звичайною дорогою. Австро-Угорщина видає річно на шпіґунів півтора міліона, Франція міліон, Німеччина майже півтора міліона, Анґлія міліон двіста тисяч а Італія квоту 920 тисяч яко винагороду для полїційної служби і на „близше неозначені видатки". Найбільше видає на шпіґунів Росія. Показало ся, що в 1910 р. на окреме порученє царя видано на „неозначені" потреби полїційні около 14 міліонів. Найбільше гроша йде на російських шпіґунів в Галичині, котра є засипана наймитами російського правительства під проводом кацапських дїячів. Всї кацапські дїячі се російські шпіґуни, що беруть грубі гроші за зраду тайни австрийської держави. За ті гроші виходять у нас кацапські ґазети, які шпіґуни-редактори розкидають між нарід задурно.

D219

Пригадка.

Отсею дорогою прошу уклінно усїх головних урядників Р. Н. Союза безпроволочно надіслати свої фотоґрафії в цїли поміщеня їх в Календари Р. Н. Союза на 1913 ий рік. Так само просить ся усї ті Братства і Товариства які заявили готовість прислати до поміщеня свої фотоґрафії в Календари а до сеї пори того не зробили, надіслати дотичні фотоґрафії найдальше по день 1-го жовтня с. р.

Ант. Цурковський.

Олекса Стороженко. 13)

Марко проклятий.

(Конець).

— Ох, мій голубе сизий, і згадати і росказати страшно! Скільки живу на сьвіті, а такого страшенного чоловіка не бачила. Там такий здоровенний, головатий, банькатий, з закорюченим носом і з торбою за плечима... Так би то вовкулака, чи що? І в той час у лїсї зазуля кувала, лихо віщувала...

— Бабо Горпино, — озвав ся хазяїн, — та то мабуть Марко з пекла?

— А може, серце, і він! може...

Тут усї гості зареготались.

— Ей, не сьмійтесь! Баба Горпина не вміє брехати. Я вам таки скажу, що злякалась так, що ледве додибала до вашої господи. Дух сьвятий з нами і сьвята Пречиста! — та й стала хрестить ся.

— Годі, бабо, трусити ся та лякати ся, — обізвав ся хазяїн: — сїдай лишень небого лучче з нами та випий чарчину сїєї живиці-ледащиці.

— Ох, мій голубе, та можеж воно ще й рано для празника сьвятого?

— Та ну бо, пий, коли дають! Знаю, як покоштуєш, то й ще попросиш...

— По сїй мові бувайте козацтво здорові, — відказала баба Горпина, і скривившись неначе той гріх, пропустила чарку вареної горілки через свої зморщені губи, а потім і другу і третю.

— Ну що, — зареготали козаки питаючи, — добра горілка?

— Добра, голуби мої, добра, тільки її пити таким, як ви, запорожцям козакам...

— Е, голубко, які вже з нас козаки, — озвав ся Кваша: ми, бач, теперечки тільки жіночі попихачі.

— Стривай! — скрикнув Ганчірка узявшись у боки, що аж луна покотилась: — що ти ка-зна що мелеш! Спитай лишень її: чого вона була в лїсї, і кого вона збіраєть-ся отруїть, чи що, отим зіллям?!

Тут баба Горпина аж підскочила, а козаки знов зареготали.

— Не така я людина, мої соколята, щоб труїти і зганяти людей з сьвіту, а як що і збіраю добре зілля, то більше для любощів та од пропасниць і всякої хвороби. От-що!

— Добре, бабо, добре, — відказали козаки і знов піднесли бабі чарочку.

— Та може вонoб і годі? — ніби нехотячи промовила стара Горпина і випила горілки покряхтївши.

— А, та й солодка-ж! і баба помолоділа. Ну нічого, гарна я стала? Отто як-би мій старий побачив.... Господи! та де-ж моє добре зілля?...

І стара почала кряхтїть і збірать на землї роскидане зілля, приказуючи: Отсе, бачите, сон... отсе горицьвіт... і гадяча цибуля... отсе Петрів батіг... отсе тирлич... а отсе свербигуз і деревій, до грудей і до чоловічого живота добрий... отсе буркун,.. а отсе чорнобиль... до голови і до жіночого живота дуже потрібний... а отсе молочай, як чоловікові вже, знаєте, невдачай... А в пазусї ще й ремезине гнїздо є: хто його має у хатї, то буде добре життя жінцї з чоловіком, аби воно було з однією дїркою, а не з двома... Бачте!

— Ану, стара молодице, заспівай лишень нам що-небудь веселе, — загомонїли козаки.

Баба Горпина обізвалась: „отто чого схотілось", і узявшись у боки почала примовлять та притуповать:

І підтикала ся,
І підсмикала ся,
І підперезала ся,
Йому сподобала ся...

— А що, козацтво?

— Гарно, бабо, гарно! Ану лишень пісню танцюриху.

Тут уже стара, нічого не кажучи, пішла трохи легше, а потім і дужче танцювать і додавать словами:

Коло мене хлопці жваві,
Молодії і чупряві*),
А я зілля настарчаю,
Їх із лиха виручаю.

Як покладу та розмажу,
Та про дївчину роскажу,
То мій хлопець аж, аж, аж:
Каже: бабко, серце, маж!

А я перцем, з лободою,
І з усякою бідою,
Мажу крижі, плечі мну, —
Оттака я, бачте, ну!

Козаки регочуть од бабиної пісні і танців, а вона усе таки промовля:

Ось, яка я, бачте, ну,
І сюда я, бачте, гну,
І оттак я, бачте, ну!

Деякі з козаків плюнули, дивлючись на бабині викрутаси, а другі обізвались: „та нехай тобі, бабо, печений Жид, яка-ж ти осоружна!"

XV.

Отто вже баба угомонїлась і побрела собі, а деякі старі запорожцї затягли було свою пісню: „В Одарочки ночував, та з печі ввірвав ся", — як підходить до Гоцопупового двора старий чоловік, з торбою за плечима, і не кажучи „здорові були", прямо звертаєть-ся до козаків понуро і з грімною**) мовою:

— Ач! як вони тут глуздують***) та бенкетують... А там горять села, города... мучать народ християнський. Хиба забули гетмана Остряницю, обозного Сурмилу, Чурая і других, як їх Ляхи колесовали і прибивали живих на палях, обливали горячою смолою і жарили пекельним вогнем? Забули!.. Хиба не знаєте, як наші церкви пограбовані і віддані Жидам на оренду, а саму віру зруйновали вороги-гадюки? Усе забули!... Пидивились би, що таке дїєть ся і теперечки на Подолї та на Волинї!... Он город Буша зовсїм з людьми пропав!... Там люди самі себе предавали смерти, щоб тільки збавить ся од Ляхів; там жінка козацького сотника Завісного сїла на барило з порохом, підпалила його, — та й була така...

...На що-ж на божому сьвітї те й козацтво, як не на те, щоб боронити сьвяту православну віру і людий від супостатів? А ви сидите оттут з жінками і нічого собі не думаєте і не робите! Вам і байдуже людська погибіль... Хиба хочете, щоб і вас Татарва побрала у неволю, або Ляхи повирізали та потопили у Самарі?...

— А тобі яке діло до того, що ми бенкетуєм, — обізвались в один голос хуторяне: — що ти за отаман такий, і відкіля ти у біса приплентавсь сюди вчить і корить нас, що ми гуляки, пяниці?... Яке тобі діло? Іди собі геть к нечистій матері, відкіля прийшов, а не то, як ще начнеш тут більш патякать†) то ми тебе і по потилиці протурим, як навіженого.

Вільш всїх кричав і сїпав ся Ганчірка.

— Ого-го! Ще не народив ся той, щоб бив мене, а не то оттакі жіночі налигачі, як ви, позаливавши пельки.

Підгулявше козацтво ще більш роздрочилось, всї вони повскакували з кулаками.

Чоловік (то був Марко) як той лев став проти їх, та й каже:

— Підходьтеж, чого зупинились та роти пороззявляли, бісові пяниці? Я вам того дам, чого більш не схочете, — показуючи їм свій ціпок.

Запорожцї добре вже були пяні і почувши такі речі, кинулись всї на чоловіка з непотрібною лайкою і гомоном: „провчимо гемона, провчимо!" І як тільки що який з їх підійде до Марка, щоб ударить його, то він — стоїть собі як укопаний, з місця не ворухнеть-ся: того пхне рукою а другого тьокне ціпком, або вхопить за чуприну і стусане, то так к бісу і гепнеть ся або покотить ся; який же підніметь-ся, то і в-друге і в-трете пхне. Позабивав їм зовсїм памороки...

Оттак перебравши всїх гуляк і дуже вилаявши їх, як непотрібних козаків, Марко підняв свою торбу на плечі і потяг знов до лїсу, не оглядаючись...

Козаки хуторяне зовсїм були збиті з пантелику, не знали, що й робить, що й казать, забули й за горілку... А як отто трохи прочуняли і прочухались, Гоцопуп обізвав ся до їх:

— А що, хлопці, може отой якийсь чудний старий чоловік і добре дїло нам казав, бо і я перш чув, що дуже страшно дїєть ся на Волинї і на Подолї і як там знущають ся над нашим хрещеним людом... Похмелїть ся, хлопці, та йдїть до дому, а завтра у ранці нехай кожний іде по сусїднїм оселям та хуторам збірать охотників, і як зберем добру ватагу, то й пошлемо її з Богом на поміч нашим запорожцям у Волинь.

Опісля того незабаром позбіралось таки чимало Самарських і Вовчанських лугарів*) і потягли вони ватажком на підмогу своїм...

XVI.

До того уремя, поки не втихомирились бить ся запорожцї з Ляхами та з Татарвою, бідолаха Марко появляв ся з переходом і здалеґідь у тих місцях, де воювало і билось запорожське військо. Деякі запорожцї знали Марка за свого чоловіка, і як було зобачуть його, то й кажуть: „он сїромашний дїд придибав до нас на поміч". Та й таки робив він їм добру поміч. Збірав побитих козаків, рив ями і закопував їх, прохарамаркавши над покійниками молитву. А які було сердешні козаки лежать у степу або в лїсї, увічені**) та поранені, то він доглядав їх і добував їм хліба і води, а деяким робив і лїки: прикладав і привязував до ран зілля, подорожника або заячого вуха і дечого другого; іншим же слабим, щоб подужчали, давав пить по маленькому кухлику горілки, настояної на деревію, або тернівки, а кому було і перцівки. До тих же ран, котрі заятрились і дуже пекли, прикладував розрізаних жаб, і від таких лїків рани загоювались і козаки видужували. Дуже і щиро він трудив ся над таким дїлом. А отто було як приходить ся запорожцям на війнї сутужно***) або складеть ся недогода та необачність яка, то він гукає та махає їм, де що робить ся і де що не так, або куди держать стрикача†). Часто його слухали і часто бував він у пригоді...

Потім, як отто перестала на Подолї і Волинї колотнеча і різанина, і вже усе утихомирилось, Марко потяг на Кавказ. Тамечки він скрізь по Кубанї і тому Тереку, що вовчицею реве, шукав кладів, щоб добути казни і построїть на черкеських горах Пречистенський манастир, подобний як на Ахвонській горі, щоб там поселились собі пустельники та ченцї. Думка у його, бач, була така, щоб усе благать та благать Господа, трудить ся та і трудить ся до крівавого поту за збавленіє своїх безмірних гріхів; а друге і те, щоб руські люди ходили сюда Христу Богу молить ся на спасеніє душі а не захожували в бусурманську трекляту турецьку землю, опріч сьвятих міст, де і він бував. Уже було Марко з одної високої гори, над густими байраками а побіля їх родниками доброї води і жерелами і течіями цїлющої води, гомоном та ляками порозгоняв бісових спнів Черкесів, порозчищав на тій горі місто, склав собі капличку і обставив її хрестами; позносив на ту-ж гору здоровецькі каміння, з десяток добрих копиць, на збудованє манастиря; та скільки не бив ся, не трудив ся, кладів не знайшов, і вся його турбація так там і зосталась. З-відтіля пішов дальш. Лазив отто він і на ту високу, превисоку гору, де зупинив ся здоровенний байдак праведного Ноя, як був оттой колись давно великий потоп на землї за гріхи чоловічі, а може більш і за жіночі... Швендяв він і по Персиянській землї. Тамечки він запримитив, що у тій землї люди носять каптани з перекинутими за плечі рукавами, як і в запорожців, і ся одежа називаєть ся по їхньому козак. Кумедно та й тілько показалось йому: одежа козак... Що воно означа? Нехай письменні розберуть... Доходив він аж до вирія, куди небесні птиці злїтають ся на зімівлю; там він бачив — крий Боже, яку тьму-темряву всякої, превсякої птиці, а між ними таких здовенних індиків, неначе добрі бики. А йдучи туди, доводилось йому побачить і тих навіжених людий, що молють ся до вогню, і тих, що крутять ся як оглашені; та як отто побачив ті вогні із-під землї горящі, то задумав було спалить у тих вогнях свою торбу з головами, — так ні, не згоріла гемонська торба, тільки почищала та набралась нехтяного духу. Після того вже був він у Русалимі. Дуже молив ся і благав у Христового гроба за свої претяжкії гріхи; тільки козацька його натура не витерпіла, там він надавав стусанів тим Туркам, що розпихають людий у храмі Божому і коло Христового гроба, та й вони його таки товкли і тріпали, та нічого не зробили, а тільки казали собі по турецьки: „отсе мабуть руська сила". Купав ся Марко з торбами і у річці Йордані. А з-відтіля повертав і в той край, де живуть усе чорні люди, котрі прозивають ся Орапами*). Плентав ся і по тій землї, де вже отто край сьвіта і де люди ходять, як мати народила. Заносило його і туди кудись, де і лїтом і в жнива усе зіма та морози та ледяні гори, а ведмеді як сніг білі. Бог його зна, що і робить ся у тій землї, де не видко й землї. Марко не довго там і був, бо його таки добре пробірав страшенний мороз і лиха година. Де вже він не був, і чого він на сьвітї не бачив! Усюди, і по всїх усюдах...

Наших дідів діди, а тих дідів та ще діди — отсе усе росказували про Марка проклятого. Казали ще і от-що: Марко після того всього забравсь у цесарську**) землю, де живуть таки наші руські люди. Там він по одежі став такий кумедний, що хто його зна як і росказать і як оповідать. У нїмецькій, синій куртцї, штани на йому без очкура і матнї, узькі та ще з боку мідними гудзиками пообшивані; кожух носить на виворот, шерстю поверх; біле волося аж плечі

---

*) Чупрявий — чубатий.
**) Грімний — громовий, грізний.
***) Глуздовати — глузовати.
†) Патякати — балакати.

*) Лугар — мешканець лугів (особливо розбійник, що криє ся в лугах).
**) Увічений — покалїчений.
***) Сутужно — трудно, тяжко.
†) Стрикач — топір, булава.

*) Орап — мурин, неґр.
**) Цесарський — австрійський.

накрива, довгі вуси коромеслом стирчать, а на голові бриль як та здоровенна лопушина. Зовсім став чудний неначе той піджарений*) цесарець, або голодрабий Лях з галицької землї. Він дуже лає і напада на тих руських людий, котрі відчахнулись від нашої православної віри і повернули в гемонську вунію та в католицьку віру, і тих, що побратались з Ляхами а про своїх руських людий і забули. Там вони зовсім заполудивіли, бо набрались прандьоватого духу і стали єретичного сина синами.

Стародавні люди верзли ще і таке, неначе б то яку нісенітницю, про Марка: що він шукає десь за границею того віковічного Жида, котрий од самого розпинання Христа ходе по всьому сьвіту та з нечистою силою збірає і зносить Жидам гроші. Хоче, бач, Марко запопасти його і дать йому доброї прочуханки, щоб він навчив своїх загряниших Жидів, а не наших, по правді на сьвіті жити, а не все займать ся шинкарством та всяким обманством. Бо скільки Марко не вештав ся по сьвіту Божому, а нігде не бачив, щоб Жид був яким небудь хліборобом, і щоб хоть-би зерно хліба зів од своїх робучих у степу рук, або збудував хату, або зробив колесо, або полагодив його, або був ковалем; а то нічогісінько того не роблючи джиркочуть тілько та дурять людий хрещених та обманством добувають гроші і живуть собі панами. Уже Цигани лучший від їх народ; хоч вони і добрі брехачі, а жінки їх ворожки, та все таки деякою роботою займають ся: ковалюють та кіньми минжують**) а в панство не лізуть, ні...

I ходе Марко по сьвіту з своєю преважкою торбою і з своєю пекельною нудьгою, і буде оттак ходить до самого страшного суду, поки всім живим і мертвим не буде сказано по писанію — амінь!

*) Піджарений — сухий.
** Минджувати — баришувати.

КАЛЕНДАР.

ВЕРЕСЕНЬ.

ч.ст.	Дні	Руські сьвята
19	Четвер	Чудо Арх. М.
20	Пятн.	Созанта. Мак.
21	Субота	Рожд. Пр. В.
22	Неділя	Іоакима і Анни
23	Понед.	Минодори
24	Вівтор.	Теодора
25	Середа	Автонома свмч.

НОВИНКИ.

Революція в Росії. В царстві нагайки і тюрми замиготіли знов огненні язички крівавої революції. Сим разом збунтували ся моряки воєнних кораблів і на півночи на Балтийськім мори, в головній воєнній російській кріпости Кронштаді, і на полудни на Чорнім мори в другій важній кріпости Севастополи. В Кронштаді змовили ся моряки та уложили тайний плян вивезення цілої царської родини і затоплення її у мори. Стало ся се в тім часі, як французький президент мінїстрів приїхав до Росії, підписувати нову француско-російську згоду та обіцяти велику позичку Росії на нові воєнні кораблї. Сейчас заряджено стан облоги, арештовано богато моряків і позамикано до тюрем. Як на змову, збунтували ся в два дни пізнійше моряки в Севастополи. На воєнним кораблі ,,Кагуль" вирізали моряки всіх офіцирів і хотїли поплисти до Одеси аби місто збомбардувати. Бунтівників не могли ані зловити ані покарати, тому на приказ воєнної старшини збомбардовано гарматами збунтований корабель і затоплено його враз із збунтованими моряками. Такий самий революційний рух ширить ся і між сухопутньою армією. В Ташкенті збунтував ся полк саперів. Збунтованих вояків покарано так: 15 на смерть, 112 на примусові роботи а 79 на каторгу. Се все недокладні вісти. В дійсности дїють ся в Росії страшні річи, але правительство не пускає не пускає ніяких вістий в сьвіт, аби перед ним закрити свій сором і безголове.

Пропаганда православія на Угорській Руси. Русофільські ,,юноші", котрим львівський москвофільський штаб поручив місію православної пропаганди в найтемнійших і ніким неконтрольованих закутинах нашого краю, в горах, не оминули своєю аґітацією й Угорської Руси. Але тут стрінула ся з рішучою відправою мадярських духовних і сьвітських властий. Мукачівський гр. кат. епископ Пап, видав пастирське посланіє до духовеньства та дякоучителів, котрі підлягають його власти, з завізвом до як найенерґічнійшого поборювання пропаґанди православія. Опріч сього, епископ Пап заповів, що поїде сам в ті села, де найбільше ширить ся православіє, аби поучити та утверезити людий в католицькій вірі. В своїм пастирськім посланію признає епископ Пап, що головною причиною відступства народа від церкви є анальфабетизм та піяньство угро-руського народу. Та годі не згадати, що сей анальфабетизм піддержує якраз плянове й консеквентне мадяризоване народного шкільництва на Угорській Руси. Не без хісна для русофільської пропаґанди є й те, що угорське правительство і досї удержує в школах ,,язичіє" і етимольоґічну правопись, через що закарпатські ,,Руснаки" не привичні до українських видавництв.

Конець італїйсько-турецької війни. У Туреччині і Італії стала війна в Тріполісї кісткою в горлї, котра давить а котрої не можна анї ликнути анї витягнути. Туреччина має по вуха клопоту і біди в себе в дома, а Італія впакувала таку суму гроша в Тріполіс, що за них був би купив десять разів більше землї як те, що здобули Італїйцї. Аби раз позбути ся клопоту, рішила і Туреччина і Італія заключити мир. Відпоручники обох держав з'їхали ся в Льозані в Швайцарії і радять над тим, як сей мир заключити, аби, як то кажуть, і вовк був ситий і коза ціла. Політики, що сею справою цікавлють ся, кажуть, що прийде до заключена мира між Туреччиною і Італією вже в вересни, бо обі воюючі сторони заявили охоту мира. Одна лише біда, що Араби в Тріполісї не признають ніякого мира. Вони вислали до Туреччини письмо і в нїм заявили, що хоч Туреччина заключить мир, то вони будуть бороти ся з Італїйцями до послїдньої каплї крови.

Бійка на баґнети в костелї. В італїйськім містї Серафі прийшли до церкви лїберали зі своїм прапором, щоби помолити ся. Се не подобало ся попам; вони казали викинути з церкви прапор. Почала ся бійка. Попи закликали жандармів і при помочи баґнетів викинули лїбералів з церкви. На дворі була знов бійка. Богато осіб ранених. По бійці попи дякували сьвятим за свою побіду при помочи баґнетів.

Кроваве воєнне жниво. Сумну статистику воєн в XIX. віці опрацював і оголосив тепер офіцер австрійської армії, капітан Берндт. Стверджує він, що з оглядом на число літ в минувшім віці Туреччина заняла перше місце і здобула кровавий рекорд. Турецькі війська бороли ся в ріжних місцевостях протягом 37 літ. Друге місце займає Іспанія — 31 літ війни. Потім Франція — 27 літ; Росія — 24; Італія — 23. Найбільших мас війська ужито в війнї 1870—71; друге місце під тим зглядом займає російська кампанія Наполеона І. в році 1812—13. В 14 случаях проти 6 числова перевага запевнила побіду. Окрім борби між Францією і Англією, розпочатої в р. 1793, а покінченої коло Ватерло та і іспанської війни за Наполеона І., що тревала 6 літ, найдовшою була російсько-турецька війна, що тревала 3 роки і 3 місяцї. Число воюючих в поодиноких борбах представляє ся в сей спосіб: Найбільше число жовнірів, бо 472.000 бороло ся під Ліпском. Під Садовою бороло ся по обох сторонах 436.000; під Ґравельот 300.000; під Бавцен 259.000; під Бородіною 251.000; під Седаном 244.000; під Ватерло 217.000; під Лїґни 165.000; під Ваґрам рівнож 165.000. Битва під Ваґрам була найкровавшою протягом цілого минувшого віку, згинуло в ній або віднесло рани 38 прц. воюючих. Потім іде Ватерло з 24 прц., Седан з 12 прц., Ґравелот з 8 прц. Отож борби останньої французсько-німецкої війни при ужитю більше видосконаленого оружія були менше кроваві, як битви наполеонських воєн. Лучали ся такі битви, в яких поодинокі відділи військ були витяті майже до останку. Під Плевною кілька російських батальонів втратило з горою 75 прц. свого складу. Під Ст. Пріват з французького полку морської піхоти полягло 68 прц. жовнірів. У всїх битвах процентове відношенє погибших офіцерів є о много висше, як простих жовнірів. Характеристичне, що артилєрія уважана найстрашнїйшим родом оружя, робить зглядно не великі шкоди, за те карабін є найбільше убійчий. В війні з 1866 року згинуло від карабінових стрілів 90 прц. погибших Австрийців, від куль з армат лише 3 прц. Прусаків погибло від карабінових стрілів 79 пр. У війні в р. 1870—71 полягло від карабінових куль 70 прц. Французів, а від арматних куль 25 прц. Французькі кулї убили 94 прц. Німців а арматні стріли лише 3 прц. Біле оружє (шабля) убиває від 7 до 3 прц. погибших в війнї.

Найдовше прожила, від коли люде памятають, Болгарка Марія Паланкова в Тірнові, бо жила не більше й не менше як 188 років. Її діти, а мала їх 14, вже давно повмирали, повмирали також внуки і правнуки, лиш пра-правнуки жиють; а має вона їх вже цїлий реґімент. Найдовше жив до тепер ніґер Іоакімо Аннібало в полудневій Америцї, що числив при смерти 180 років; за ним жив моряк Том Аткінс 145 років: у 120 років оженив ся і мав ще кілька дітий.

Моторовим човном через Мертве море. Недавно переплив Мертве море в цїли провірення його, моторовим човном, Американець Гаролд Шепстон. Свою подорож описує він так: Вже сама назва ,,Мертве море" будить враженє, як би його береги були безнадійні, монотонні і понурі. До того прилучають ся також численні леґенди, живучі серед мешканців Палестини, після яких се море є прямо страшне. Але на велике своє здивоване виніс Шепстон зовсім инше враженє з своєї подорожи. Тут — пише Гаролд — стрінув я краєвид з екзотичною красою. На берегах чути сьпів птахів; ту і там видно витрискуючі теплі і зимні жерела, а красна, здорова флора притягає видця до себе своєю красою. На берегах взносять ся величезні стїни скал; великі греблї піску з одної, а красні вапнякові гори з другої сторони замикають яри і печери надзвичайної, фанастичної краси. В Устю ріки Арнон, яка ділила колись країну Моаб від Амон, отвирає ся чудовий просмик, замикаючий безперечно найкрасший краєвид в всїй Палестинї. На поверх 100 метрів взносять ся стїни скал, віддалені від себе заледви на 7 або 8 метрів, а між ними розбивають ся з гуком филї Арнона. Ті чудові краски і чудна ріжнородність скальних укладів не дадуть ся описати. Поза просмиком є величезний цікавий скальний стовп з твердої, скаменілої соли, виглядаючи з далека гей статуа женщини. Сьв. письмо старого Завіта подає, що се переміна в стовп соли жени Лота. 8 миль на піввіч від того місця, на східнім побережу Мертвого моря, є горячі купелї Калірго, в яких підчас своєї остатної недуги лічив ся Герод. Слідні там останки давної будови. Ся одна в своїм роді злука біблійних згадок, а також вимкова краса природи причинили би ся без сумніву до зроблення з Мертвого моря дуже численно відвідуваного купелевого місця, єсли би сей край був під иншим, а не турецьким правительством. Вода Мертвого моря є, як знано, найбогатшою в сіль на всїй земли, а після гадки Шепстона без сумніву має в собі лїчничі середники, достойні наукового провірення. Шепстон купав ся разом з своїми товаришами що дня в тім мори. Густота води вправдї утрудняє пливанє, але купіль ділає незвичайно відсьвіжуючо. Властивий тягар тої води є навіть більший, чим тягар людського тїла, так, що люде не вміючи пливати, не могли би втонути ся. Вкінци Шепстон ствердив, що стан води в Мертвім мори не лиш не зменшає ся, але зростає. Деякі верхи островів, що перед 30 роками стояли понад водою, тепер сховали ся в воду і лиш вершки і горішні галузи дерев сьвідчать про ті колишні острови.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.50
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

По Конвенції.

В суботу, дня 14-го с. м. покінчила свої обради XII-а головна Конвенція Р. Н. Союза, яка відбувала ся в місті Вілкс Бери, Па. Про хід обрад, про ухвалені зміни і поправки та про наслідки, які вони потягнуть за собою для розвою нашої орґанізації не беремо ся тепер писати. Лишаємо се людям опитнійшим — но, і осудови народа.

Одну лишень дуже важну річ мусимо подати до відома: іменно вислід виборів. Предсідатель конвенційний, о. Дм. Хомяк офіціяльно замкнув Конвенцію в минувшу суботу далеко ще до того часу, коли дотична комісія могла порахувати виборчі бальоти. (Ся комісія скінчила свою працю о год 1-ій по півночи). Дня 17-го с. м. о. Дм. Хомяк надіслав нам листовно вислід виборів і його оголошуємо як слідує:

Духовний Отець:
о. Д. Хомяк .... 248 голосів
о. Мирон Данилович .... 73 „
о. Валент. Балог .... 27 „

Головний Предсідатель Р. Н. С.:
п. Дмитро Капітула ..... 289 голосів
п. Алекс. Горбаль ...... 54 „
п. Ал. Валевський ...... 5 „

Заступник Предсідателя:
п. Василь Сувак .... 207 голосів
п. Алекс. Валевський .... 96 „
п. І. Петранич .... 44 „

Місто-предсідателька:
п. Марія Білик .... 199 голосів
п. М. Черемшак .... 110 „
п. З. Репак .... 37 „

Рекордов. секретар:
п. Мих. Угорчак .... 145 голосів
п. Теод. Лабовський .... 123 „
п. Мих. Поляк .... 80 „

Гол. фінас. секретар:
п. С. Ядловський .... 325 голосів
п. С. Маркевич .... 12 „
п. Анд. Стефанович ..... 11 „

Голов. касієр:
п. А. Шаршонь .... 292 голосів
п. Іван Ворґач .... 117 „
п. С. Митренко .... 37 „

Контрольна Комісія:
о. Вал. Балог .... 292 голосів
п. Ст. Милянович .... 214 „
п. Йос. Ялечко .... 191 „
п. А. Стефанович .... 135 „
п. Вас. Левчик .... 107 „
о. М. Данилович .... 106 „

Радні:
п. Іван Ґлова .... 288 голосів
п. Н. Ваверчак .... 233 „
п. Вол. Каськів .... 194 „
п. Д. Мотало .... 189 „
о. М. Данилович .... 182 „
п. Анд. Гальчак .... 175 „
п. Анд. Добош .... 168 „
п. Д. Колодій .... 168 „
п. Гр. Слободзян .... 134 „
п. Н. Пришляк .... 129 „
п. А. Корпан .... 108 „
п. Вас. Левчик .... 105 „

Редактор:
п. Й. Стеткевич .... 186 голосів
п. Ант. Цурковський .... 146 „
п. Анд. Ґела .... 11 „

Завідатель „Свободи":
п. Анд. Савка .... 256 голосів
п. К. Кирчів .... 90 „

Отже вибрані зістали слідуючі головні урядники Р. Н. С.:

Духов. Отець Р. Н. С.: о. Дмитро Хомяк.

Голов. Предсідатель: п. Дмитро Капітула.

Заступник предсідателя: п. Вас. Сувак.

Заступничка предсідателя: п. Марія Білик.

Голов. рекорд. секретар Р. Н. С.: п. Мих. Угорчак.

Голов. фінас. секретар Р. Н. С.: п. С. Ядловський.

Голов. касієр Р. Н. С.: п. Ал. Шаршонь.

Контрольна Комісія: о. В. Балог, п. Ст. Милянович і п. Й. Ялечко.

Радні: п. І Ґлова, п. Н. Ваверчак, п. Вол. Каськів, п. Д. Мотало, о. М. Данилович і п. Анд. Гальчак.

Редактор: п. Й. Стеткевич.

Завідатель „Свободи": п. А. Савка.

Два погляди що до власти уряду.

Політична борба кипить з цілою силою. Се вже не передвступні перепалки, але початок дійсної виборчої борби.

Рузвелт в послідній своїй бесіді, яку виголосив минувшої суботи в Колісею в Сан Франціско кинув клич такої сили і ваги, що ледви чи він сам змігби витолкувати повного його значіня, не потоптавши при тім фундаментального прінціпу демократизму.

Він сказав: „Правительство, котре малоб відповідати усім домаганям теперішного часу, мусить бути сильне" — иншими словами, що чим правительство сильнійше, чим більше полягає на своїх власних силах а менче оглядає ся на опінію і гадки широких мас, то воно тим ліпше відповідає вимогам теперішної хвилини.

По части се є рація, але вона стрінула ся з обуренєм усіх елєментів, що мають на устах клич: пановане люду. Таке правительство, яке нині у нас є, має всьо у руках, кромі власти. І се правда, що в тім напрямі мусить ся щось змінити. Але не в той спосіб, як се собі представляє пан Рузвелт. Правительство, се є доконечне зло, без якого ніяка суспільність не в силі обійти ся. Але воно є тим ліпше, чим менче його відчувають широкі маси народа. Тимчасом ідеалом Рузвелта, судячи з усіх його мов і натяків в тій справі, є тип старомодного, можливо що трохи змодифікованого, самовладства, накиненого силою народови в тій цїли, аби його маси держати в шаху.

Зовсім инший погляд на власть правительства заступають оба політичні противники Рузвелта, іменно Вілзон а передовсім Тафт. Після їх погляду правительство не сміє зависіти від примх одної одиниці. Противно, воно має приневолювати усіх підчиняти ся правам поступу і науки; таким правам, які інстиктово самі ворушать ся і випливають з людської натури.

Отсе правительство оперте на таких правах приневолює діти ходити до школи; воно приневолює дорослих горожан йти сліпо за буквою права, без огляду на се, чи вони її розуміють чи ні. Воно обявляє ся правами, що служать до загального піднесеня ґіґієнічних відносин серед населеня, розсудними будівельними законами, переведенем достаточних приписів в цїли запобіженя заволїченя туди епідемічних пошестий, будовою морських ліхтарень та тисячою инших поступових законів, котрі служать для добра людства.

Горожани тутешні в передодню виборів стоять нерішучі перед сими двома поглядами. Зрозумівши однак їх суть, вони певно підуть на сторону ту, по якій нема Рузвельтівської демаґоґії і хлополапства. Правда, політичному противникови Рузвелта, то є Тафтови, можна закинути, що його погляди на сю справу не завсїгди були маркантні, не завсїгди остро підчеркували елєментарні ріжниці, але ніколи не мож йому закинути, щоб він був без здібностий вести керму поступового правительства.

В справі горожаньства американського іміґрантів з Австрії.

Много з наших людий, а переважно молодих, рік річно дають ся натягати ріжним покутним аґентам, котрі себе оголошують в часописях як адвокати зі старого краю, при чім все додають: „Найлучше полагоджуємо справи військові". Много з тих експертів асентерункових не то, не розуміють ся на тім, але навіть і підписати ся не уміють. Не один з наших Русинів дав ся вже натягнути таким панкам, а коли його остерігати то ось яку відповідь дає: „Таж се в ґазеті стоїть, що той чоловік, пан адвокат має свій офіс при гр.-кат. церкві" і т. п. Майже сотки людий рік річно ошукують в подібний спосіб. Огже, щоби положити конець тому блудови прошу о поміщене слідуючих стрічок:

Уклад державний з 20. вересня 1870 року, Д. З. Д. 74, обовязуючий від дня 14. липня 1871 року в дотеперішних добрих зносинах між Австрією і Сполученими Державами в Північній Америці звучить:

„Артикул І. Піддані австро-угорської монархії, котрі замешкали без перерви через 5 літ в Сполучених Державах і в тім часї одержали горожаньство американське, мусять бути уважані через ряд австро-угорської монархії за горожан американських згідно з законом державним з 20. вересня 1870 р.

„Рівнож піддані Спол. Держав Північної Америки, котрі замешкали через 5 літ в Австрії і Уграх і в тім часї зістали підданими австро-угорськими, мусять бути уважані через Спол. Держави Північної Америки горожанами Австрії і Угор. і мають [illegible] бути уважані і трактовані, як піддані австрійські згідно з законом державним з 20. вересня 1870 р.

„Артикул II. Горожанин одної держави повертаючи в границї другої держави підлягає закону карному тоді, як він виїхав вперед поповняючи щось каригідного — єсли не наступило задавненє або инші причини лагодячі поповнений чин.

„Винятком є: горожанин австрійський, котрий отримав в Спол. Державах горожаньство підпадає тоді слідству за неставленє ся до австрійської армії:

1) як виїхав до Австрії тоді, як його асентерували до війська австрійського як рекрута;

2) як утік з війська, коли був на урльоп відпущений властями військовими на короткий час, то є підчас відбуваня чинної військової служби;

3) коли резервіст зістав урльопований на час неозначений, а отримавши карту покликуючу до вправ або в часї війни, не ставив ся.

„В инших випадках, крім тих трех, бувший горожанин австрійський, а тепер горожанин Сполучених Держав Америки Північної не може бути потягнений до жадної відвічальности, не може бути караний, а також не є обовязаний до служби військової, наколи він перебуває в границях Австрії.

„Артикул III. Умова з дня 3-го липня 1856 р. що до видаваня собі злочинців має обовязуючу силу, як одна з держав сего жадає.

„Артикул IV. Кождий, хто виїхав з Австрії до Америки і приняв американське горожаньство, а опісля вернув в границї Австрії не сьміє бути намовлюваний ані змушуваний до приняти давнійшого горожаньства Австрії.

„Коли такий горожанин повернув в границї Австрії і хоче приняти назад підданьство австрійське, може се стати ся хотяйби і сейчас".

Так звучить дослівно дотепер обовязуючий закон між Австрією і Зл. Державами.

Лише рекрут, уже асентерований, або дезертир з чинної служби військової, а також урльопники, котрі утїкли маючи карту покликуючу до вправ, вернувши в границї Австрії будуть карані, мимо того, що посідають американське горожаньство.

Всї прочі, як лише мають горожаньство американське, можуть безпечно вертати в границї Австрії, але мусять взяти зі собою паспорт американський, щоб мали чим виказати ся перед властями в Австрії.

Не давайте ся отже натягати жадним дурисьвітам, най вони вас не називають, як я чув сам на свої ухаː „мурґо, що ти менї хочеш дати лише 25 дол.? Таж я мушу писати до самого цїсаря, щоби тебе міг відставити до асентерунку! Дай 50 дол., а як ні, то рушай за двері!" Тямте, що горожанські папери коштують лише 5 дол. Просить ся всї часописи українські о поінформоване своїх читачів в тій справі. *К.*

Українцї на виборах до 4-ої Державної Думи.

Допись з російської України.

Незабаром — у жовтни — в Росії почнуть ся вибори послів до 4. Державної Думи, що повинна зібратись замість 3 тої розвязаної, і всї народи Росії дїяльно готують ся до виборів. Приготовляють ся і Українцї. Як я вже писав у попереднїй дописи, саме тепер в українськім передвиборчім житю помічаєть ся дві течії. Одна частина Українцїв бажає виступати на майбутних виборах цїлковито са мостійно і свої голоси подавати виключно на українських кандидатів, не входячи нї з якими російськими партіями в злуку; друга частина вважає можливим подавати свої голоси на російських поступовцїв, коли не буде українського кандидата, але ж з умовою, коли ті дадуть обіцянку, що вони будуть обстоювати в Думі наші домаганя. Мотиви такої виборчої тактики ті, що при наших слабих силах ми з сторонною помічю більше проведемо в Думу своїх послів або ж послів прихильних до українства.

Друга-ж частина Українцїв (т. зв. поступові Українцї) мотивуючи свою тактику, каже, що більш нам нічого покладатись на добрих людий і вказує на злуку Українцїв підчас виборів до 3-ої Думи, коли ми, на просьбу російських поступовцїв, не розбивати спільних сил, поклались на російських поступовцїв, давших нам приреченє, що вони боронити муть у Думі наші інтереси. Та попавши в Думу, вони не сказали нї одного слова в оборону українства перед україножерними нападами чорносотенцїв. Навчені сим гірким опитом, Українцї мусять більш не покладатись на чужих людий і все робити самі.

Помимо сеї ріжницї в передвиборчій тактицї, є велика ріжниця також і в проґрамі обох крил українства: перші (поступові Українцї) в своїй передвиборчій платформі накладають на обовязок своїх обранцїв домагатись в Думі не тільки школи початкової з українською мовою викладовою, але і середної і висшої, на церковнім поли — не тільки українських казань, але взагалї автономії української церкви, аби вона не була підчинена російському Синодови; окрім сього „поступові Українцї" вимагають Української Академії Наук у Київі, признаня української мови офіціяльною по всїх інституціях України і инше.

Головним орґаном сього руху є харківський „Снїп".

Друга-ж частина Українцїв задовольняєть ся тільки рідною початковою школою, українськими казанями в церквах і судопровадженєм українською мовою на Українї. щоби, буває, більшими домаганями не роздрівати рос. правительства, яке і так не дає нам дихати, кажучи: дай Боже, спершу синицю спіймати в руки, а потім будемо ловити і журавля в небі і забуваючи при сім, що гірше, ніж нам живеть ся в Росії бути не може ні тепер, ні далї і що те, чого випрохує „Рада" (виразчиком сих думок є київська умірковна „Рада") є нїчо в порівнаню з тим, що ми мали, коли з'єднали ся з Москвою і що вона в нас відібрала. Тай взагалї полїтична проґрама „Ради" робить таке враженє, що ми, Українцї, в своїх культурних і полїтичних домаганях випрохуємо буцїм то якоїсь ласки у Росії, тодї як ми не ласки вимагаємо, а належитих нам по закону і культурі прав, на умові яких ми в 1654 роцї при гетьманови Б. Хмель- вона так безпардонно потоптала ногами. Прав а не ласки ми, Українцї, домагаємо ся — і се нам треба памятати!

Що дотичить ся до українських кандидатур, то трудно на разі сказати — яких і де Українцї ставлять кандидатів. Річ в тім, що в Росії не так як в Америцї, де вільно гуртуватись в усякі культурні і полїтичні орґанізації і свобідно аґітувати. В Росії волю зібрань, гуртовань, аґітації мають тільки урядові партії. Всякіж поступові полїтичні орґанізації, в тім числї і українські, de jure недозволені і судово карають ся, через що нам приходить ся все робити здебільшого потаємки: збирати ся, аґітувати, обміркувовати гуртом свої справи і т. п.

Сеж, що відомо з ґазетних вісток, буває непевне, неточне.

І так, в Одесї, Українцї ставлять кандидатуру д-ра Луценка (від поступових Українцїв). „Українські поступовцї" також думають ставити свого кандидата, сподїючись піддержки з боку поступових Росіян (кадетів).

В Київі Українцї і Росіяне ставлять кандидата Ів. Півторацького, адвоката. Була надія і на се, що виставить свою кандидатуру відомий український історик і діяч Михайло Грушівський, але він, ще рік тому, відмовив ся від сього.

В Тулї, кажуть, думає кандидувати бувший подільський епископ Парфентій засланий Синодом російським в Тулу за українську дїяльність підчас свого епископованя на Подїлю. Єп. Парфентій — се єдиний епископ-Українець в Росії, що не тільки не ставив ся байдуже до українства, а всїма силами допомагав його розвиткови. Імя його в історії України відоме, як перекладчика сьв. Євангелія на українську мову, виданого Синодом. Підчас свого епископованя на Подїлю він був почетним членом каменець-подільської „Просьвіти", дякуючи йому, житє на Подїлю поволи почало українїзувати ся: сьвященики почали говорити казаня українською мовою, в духовних семинарах ученики почали вимагати української викладової мови. І от за таку дїяльність Синод його заслав в далеку Тулу. Але і на чужинї він не порвав звязків з українством, і так, недавно збудував він в своїм селї на Подїлю церков в українськім стилю, — копія з запорожської церкви, що зруйнували Москалї, коли брали славну Січ...

В Харкові, є чутки, що ставить свою кандидатуру д-р Михновський, видавець „Снопа".

Отсе, поки що все, що відомо з щоденної преси. Про дальше, напишу в свій час.

Бат. Чернець.

Публична подяка.

Публичною дорогою дякую п. адвокатови O. H. Droege (оф с його: 409 E. 5th Str., New York, N. Y.) за совісне полагоджене моєї справи і увсскане відшкодованя за покалїчене мене в фабрицї. Протягом одного місяця я дістав таку суму гроша, яку бажав. Заразом висказую сердечну подяку п. І. Вуйцїкови властителеви Старокраєвого католицького Бюра інформаційного, що містить ся під ч. 409 E. 5th Str., New York, N. Y., поневаж п. І. Вуйцїк заопікував ся мною і не лишив мене доти, аж я одержав свої гроші до рук; за свою услугу не жадав від мене нїчого тому, бо я маю жінку і дїти в старім краю, які потребують моєї помочи. За се все висказую мою подяку п. Вуйцїкови та поручаю усїм Родимцям його совісне Старокраєве Бюро під ч. 409 E. 5th Str., New York, та прихильного нашому народови совісного адвоката п. O. H. Droege. — Ню Йорк, Н. Й. 19-го серпня 1912 року. — Михайло Бонер, 120 E. 7th Str., New York. —

D221

БАЛЬ І ПРЕДСТАВЛЕНЄ

НАТАЛКА-ПОЛТАВКА

відограють члени Кружка Амат. під управою проф. п. Мих. Щетинського в Town Hall, Alden Sta. Pa.

в суботу, дня 21-го вересня с. р.

Початок точно о год. 7 вечер.

Дохід призначений на греко-кат. церков.

Бр. сьв. Володимира від. 65 Р. Н. С. в ELIZABETH, N. J.

устроює

дня 21-го Вересня 1912 р.

в гали Чурчака, So. Park St. 152 cor. Front St, Elizabeth, N. Z.

Великий Баль

— Початок балю о год. 3 попол. —

Вступне для мущин 25 цт.
„ „ женщин 10 цт.

Запрошує ся всї Братства і Товариства з околиці до участи.

За добру забаву ручить

Комітет.

ТРЕТИЙ РІЧНИЙ БАЛЬ

уряджує

Братство сьв. Арх. Михаїла від. 213 Р. Н. С. в Байоне, Н. Дж.

в гали п-на Майдата, ріг 21-ої улиці і Ave F. Nr. 94.

дня 24-го вересня 1912 р.

Початок о годині 6.30 вечером.

Вступ 25 цент. для мужчин а 10 цнт. для женщин.

Запрошує ся всї дооколичні Братства і Товариства до участи. За добру забаву ручить

Комітет.

Позір! Бруклинцї Позір!

Перший великий Баль

устроює

Руське українське Товариство Богдана Хмельницького

в суботу, дня 21. вересня с. р.

в New Asembly Hall 261—7 Driggs Ave. cor. Eckford Str., Brooklyn, N. Y.

Початок о год. пів до 8-ої вечером.

Вступ від особи 25 цент.

На бали буде грати перворядна музика.

На сей Баль запрошуємо всїх місцевих і позамісцевих Русинів Українців. На бали буде ся принимати нових членів до Товариства без вступного. За добру забаву ручить

Валевий Комітет.

Позір! Братя Родимцї! Позір!

Руське Народне Товариство в Ню Йорку, ім. Маркіяна Шашкевича, від. 311 Р. Н. Союза в Америцї устроює

Другий Великий Баль

21 вересня (септембра) 1912 року в Liberty Hall, 255 E. Houston St, New York, N. Y.

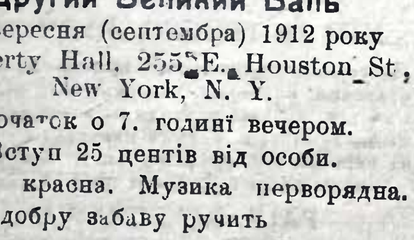
Початок о 7. годині вечером.

Вступ 25 центів від особи.

Забава красна. Музика перворядна.

За добру забаву ручить

Комітет

ELGIN або WALTHAM

на виплату по $1.75 місячно

Єсли можете платити $1.75 місячно, ми вішлемо Вам на кредит гарну 14-К золотом волоч. (gold filled) годинку, гарантовану на 20 літ, заосмотрену в знаменитий, знаний з доброти механізм (осередок) Elgin або Waltham. Цїна враз з ланцушком і дармовісом

лише $30.00

Пишіть по цїнник, залучаючи 2 ц. марку.

American Watch Co.
343 E. 9 St.,
New York.

МИ ПЛАТИМО $8.00 АБО $20.00 ТИЖНЕВОЇ ПЛАТНІ.

Потребуємо ще кількох людий в ріжних місцевостях на аґентів до продаваня ріжнородних золотих, срібних, нїклевих годинок і ланцушків для робітників на місячні сплати по $1.00 або $2.00. Потребуємо також кількох людий на подорожних аґентів, щоби їздили з міста до міста. Практика непотрібна. Чесні і тверезі люди потребують лиш до нас віднестись. Подайте нам яке Ваше теперішне заняте.

North American Sales Company, 21a Box 954 — Dept. 182 New York, N. Y.

Я ЛІЧУ ЛЮДИЙ АБИ БУЛИ ВИЛІЧЕНІ.

Моя довголїтна практика і знанє на Ваші услуги. Всї тайні недуги: **утрата животности, занаженє крови, розширенє, стисненє, утрата крови, висушенє, пропулина, гемороїди, слабости нирок і міхура.** Лічу тревало, по умірковaній цїні.

Порада даром. Прийдіть і оглядьте анатомічний музей та зобачте чоловіка в здоровлю і хоробі. Вступ вільний. Затямте, що я лічу людий аби були вилічені в далеко коротшім часї як хтонебудь инший.

Dr. WARD,
417 6th Ave., NEW YORK, N. Y.
(Близько 25 ої улиці).

Години: від 9. до 8., в недїлї від 10 до 2.

КОРИСТАЙТЕ з НАГОДИ!

КОНКУРЕНЦІЯ КОМПАНІЙ.

Поспішні пароходи.

Шифкарта $22 до Европи.

Не платїть більше, як 22 дол. Защадите гроші і будете вдоволені.

Осібні кімнати для 4-ох людий, прекрасний харч, ванни і всї догідности. Даємо безплатний нічлїг в нашім домі, пересилаємо пакунки, стрічаємо на днині, дістаємо пашпорти від конзуля, даємо дарунки на дорогу. Присилайте 2 доляри задатку, або пишіть до нас, а переконаєте ся самі. — Стережіть ся перед аґентами, що боять ся подати своє імя. Звертайте ся до загально знаного аґента:

A. HERZ
73 West Street, New York City.

Як кому не стає гроший на проїзд до Европи, то можете їхати заплативши кілька долярів і роблячи на пароходї кілька годин денно.

РУСЬКІ ЧИТАЧІ!

Ріжні умовини, пануючі в Росії, силують тисячі людий еміґрувати відтам в Америку. Тут, серед глуші, здалеку від рідні, другів та знакомих, серед людий з якими не мож розмовити ся, не одному приходить ся вельми тяжко, а особливо ще тодї, коли чоловік хорий і не в силї обяснити своеї хороби рідною мовою. Тому то ми предкладаємо Русинам, щоб лїчили ся за дешеві гроші і ручимо їм цїлковите виличенє. Повідоміть нас, від як давна хоруєте, опишіть подрібно усї признаки вашої недуги, а если є вона до виличеня без особистих оглядин, ми відворотно вишлемо вам лїк і ви певно будете нам вдячні. Ми вилїчили уже многих, звертаючих ся до нас за помочию, вилїчимо і вас.

Цїлковито лїчимо онанїзм.

Повне виличенє від мужеської безсильности.

Спеціяльно лїчить ся мужеські недуги по найприступнїйших цїнах.

От наші цїни лїків:

Защенє волося на тїлї	$1.50
Виличенє пятен на лици	2.00
На поріст волося	1.50
На поріст вусів „Усатин"	1.00
Проти прищів на лици	2.00
Проти печеня	1.00
„ чесотки	2.00
„ ревматизму	2.00
„ лихорадки	1.50
„ жолудкового катару	1.50
„ простуди	1.50
„ болю голови	1.00
„ ломаня в костях	1.50
„ хрипки	1.00
„ катару в н. сї	1.00

Всї лїкарства висилає ся разом з докладним поученем як уживати.

RUSSIAN DRUG CO.
OFFICE: 56 RIVINGTON STREET.
АПТИКА: 35 RIVINGTON STREET.
NEW YORK, N. Y.

Родимцї! Читайте і другим скажіть!

У нас можете лїстати гарну, велику книжку, котра займає в собі оповіданя і історії з цїлого сьвіта. Цїна лишень 1.00 (один го) доляра разом з пересилкою. Пишіть на адресу:

BOOK STORE CO.
304 E. 9th STREET, NEW YORK CITY

Михайло Угорчак, NEW YORK CITY. 500 E. 11-th St.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випожичає ріжні українські і иньші костюми на представленя і характеризує по низьких цїнах. Замовленя принимає що найменше на 8 днїв перед представленем.

22

Слухайте панове! Не дайте себе виискувати! Чи знаєте про те, що шифкарти подешевіли? Хто їде до краю, сей нехай не платить більше як 22 дол за шифкарту! Тільки належить ся! Тільки ми беремо! Експресові пароходи! Пишіть тілько до нас! Довідаєте ся правду!!!

ДОЛЯРИ ШИФКАРТА ДО КРАЮ.

Осьбиц карти! Домовий харч! Даємо нічлїг! Відставляємо пакунки! Вираблємо вільний перейзд через границю! Шукаємо за костумерами аби їх вдоволяти а не виискувати! Переконайте ся! Шлїть завдатку 2.00 дол. або пишіть по інформацїї.

$28 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $28 дол.

AMERIKA EUROPE CO., 2 Carlisle Str., New York City. Число телефону 3459 Rector.

РУСЬКИЙ ЛЇКАР

Доктор СЕМЕН ШУЛЬЦ

39 E. 7th STR. (межи 2-ою а 3-ою евнею) NEW YORK, N. Y.

ЛЇЧИТЬ ВСЯКІ СЛАБОСТИ ЖІНОЧІ, МУЖЕСЬКІ І ДЇТОЧІ.

Найновійші апарати електричні. Пересьвітлюванє і лїченє лучами Roentgena.

Години ординацийні: від 8-ої до 9-ої рано, від 2-ої до 3-ої по полудни і від 6.30 до 8-ої вечером.

Лиш за кілька долярів вишлемо кождого у рідний край найліпшими пасажирськ. пароходами в найскоршім часї, відходячими 4 рази на тиждень. Єсли хочете забезпечити ся, пишіть за інформаціями до: A. INSDORF'S OFFICE, 2 CARLISLE STREET, NEW YORK.

BULL DURHAM — ПЕРВОРЯДНИЙ ТЮТЮН.

Улюблений ґатунок через 52 лїт.

52 лїт заслуженої слави — се найліпша рекомендація тютюну „BULL DURHAM". Про його якість сьвідчить і та обставина, що попит за ним стоїть завсігди на першим місци поміж усіми иншими родами всїляких тютюнів. В однім тільки минувшім роцї розійшло ся „BULL DURHAM" тютюну 352 міліонів мішочків.

„BULL DURHAM" надасть ся так добре до файок як і на папіроси. Продасть ся в муслїнових мішочках по 5 центів за штуку; з одного такого мішочка буде найменше 40 папіросів. За таку малу цїну дістаєте найліпший, найчистійший тютюн, котрий своєю якістю перевисшає всї инші ґатунки. Переконайте ся самі і скажіть, чи знайдете який инший тютюн, котрий смакував би Вам більше ніж сей славний „BULL DURHAM"

Правдивий

"BULL" DURHAM

ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ В ЛЮЛЬЦІ І В ЦИГАРЕТКАХ.

10 звичайних цигареток коштує 5 цнт.
10 ліпших цигареток коштує 10 цнт.
10 найліпших цигареток коштує 25 цнт.

А ВИ МОЖЕТЕ СКРУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ОДНОГО ПОЛОТНЯНОГО МІШОЧКА З НАЙЛІПШОГО ТЮТЮНУ „БУЛ ДУРГЕМ". ДІСТАТИ МОЖНА ВСЮДИ.

Пачка цигаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO CO.
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.

Проч зі смутком!

На виплату по 10 цнт. денно

Наколи зобовяжете ся платити по 10 центів денно, то пішлемо Вам на кредит сей прехороший ґрамофон плитовий, враз з 12 кусниками пісень, польок, вальсів і т. д., які самі собі виберете. Пишіть по інформації і катальоґ нових руських рекордів, залучаючи марки на пересилку.

LIBERTY COMMERCIAL CO.,
343 E. 9 Str., Dept. Z. **New York City**

ПОДЯКИ.

I. — Повідомляю Вас, що ґрамофон є в порядку і грає знаменито. Видає голос дуже мило і може рівнатись такому ґрамофонови, що коштує сто долярів. Я вельми вдоволений і буду старати ся виплатити Вам свої рати як найскорше. — З поважанем **W. Jankovski,** 19 Gillmore Str., Rochester, N. Y.

II. — Ґрамофон я одержав без ніякого ушкодженя як також і рекорди. Він грає так мило як орґан і видає чистий звук. Я дуже вдоволений з него. Буду переказувати моїм знакомим, що компанїя продає такі гарні ґрамофони на сплату. Мої рати буду старати ся виплатити вчаснїйше — З поважанем **Петро Кривий,** Suffern, N. Y.

Подібні листи дістаємо від кождого костумера, однак задля браку місци не можемо всї ті листи тут подати.

Повідомлене.

HE EUROPEAN COLONIZATION COMPANY,

441 Drexel Building, Philadelphia, Pa.

Отсим повідомляє ся, що Руська Кольонія в West Millville розвиває ся дуже скоро, бо до того часу розпродано перейшло 1000 акрів землї, а переважно позакуповували самі Русини.

Тепер розпочали парцелювати кількасот акрів цілком близько при містї Millville. Та нова парцеляція лежить в середині межи двома „стрітами": одна веде до міста Bridgeton, а друга до Carmel. Та, що веде до міста Bridgeton курсує нею „Стріткара" між Millville a Bridgeton, а та що веде до Carmel незадовго між Millville a Carmel буде так само іти „Стріткара".

Ся земля є дуже добра а положене чудове і гарне. Земля суха, рівна і дуже урожайна. Інтересовані приїзджайте, не відкладайте на завтра. Нинї Вам добре сю землю оглянути і випробувати, бо в сусїдстві Руської Кольонії є сотки фарм, які управляють переважно Американцї.

Ся земля є попарцельована по пять акрів, але хто годен, може купувати ... парцель. В тій парцелї одна 5-акрова фарма коштує $376.00. Лише треба дати $100.00 задатку, а решта на виплат, $5.00 або $10.00 місячно. Хто платить згори, дістає опуст 5 процент, і до того, протягом двох-трох тижнїв дістане чистий „дід" „Guarantee Deed" або по нашому „Інтабуляція".

Родимцї! Чи не добра для Вас спосібність? Кождий з нас мріє щоби бути незалежним, не слухати фабричних трубів та гуків, або спускати ся в підземні майни. Як закупите в West Millville кавалок землї, то відчуєте що ущасливилисьте себе і свою родину, бо всї житєві средства будете мали свої і не будете потребувати платити високі ренти. Не одні купуєте „лоти" і платите за них високу цїну, або кілько то з нас закуповують фарми в пустинях, де нема нї міста нї фабрик. О тім вже писалисьмо що тут є міліонові міста, що тут є цивілїзація, що тут що години трен їде з Philadelphia до Millville і з Millville до Philadelphia, а тікет коштує Вас лише $1.32 в обі сторони.

Тоті що уже позакуповували а перемуфують ся на свої фарми, Компанія обіцяє їм дати 5 акрів даром, де будуть могли побудувати Школу, Церков і инші інституції які громада буде потребувати.

Родимцї! Спішіть, доки маєте добру нагоду. Прилучіть ся до тих близько 100 родин, котрі до тепер у нас закупили землю а побудуємо велике, богате і красне руське місто.

Можете приїзджати кождого дня і оглянуту сю землю, або пишіть по руськи з повним довірєм.

В нашім бюрі занимають уряди Русини.

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
441 Drexel Building, 5th & Chestnut Sts,
Philadelphia, Pa.

ПОЗІР! ПОЗІР!

усї ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усіх тих Вп. Родимцїв, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешканя, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи" після поданого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч. ... .

Імя і назвиско моє звучить ....

....

Моя стара адреса звучить ....

....

Прошу посилати „Свобдду" на нову адресу, яка звучить ....

....

SVOBODA
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Одинокий руський адвокат на цїлу Америку.

Доктор прав

ЮЛЇЯН ЧУПКА,

полагоджує всї справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичинї, для того полагодить Вам найлїпше всї справи процесові, спадкові і військові в Галичинї, спорядить повномочія, контракти і всї правні документи і перепровадить інтабуляції. — Адрес:

Dr. Julian Czupka,
P. O. 372. 3 N. Main Str., WILKES-BARRE, PA
LUZERNE CO.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школї або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука тревае 3 місяцї; по її скінченю видаємо диплєм. Адресувати:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Петро Ярема

5 - **РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

випозичає керичі на весїля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

R. J. Glick Агент асекурацийний від огня.
Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING
(15—30)
SHAMOKIN, PA.

Молочні фарми. Фарми 200 акрові, величезні гарні забудівля, 20 коров, Holstien конї, машинерії, тульса; цїна $4000, вплата $1000. Дохід за молоко $7.00 денно. — Фарми 100 акрові, гарні будівля, 12 коров, конї, тульса; дохід з молока $4.00 денно. Цїна $2000; вплата $700.

Ріжні менші фарми. Даємо 15 лїт часу, 5 процент. Церков на фармах. Много Русинів.

Julian Raymond
P. O. BOX 983, LOWVILLE, NEW YORK.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Отарайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розї вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лїнії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburg, Pa.

Н. Б. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Вучак, уряди. банк.

Д-ра RICHTERA

PAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

Він проганяє ревматизм, подаґру, біль в бедрах та в клубових суставах і невральґію.

Усуває швидко всї болї та затвердїлости суставів і мяснів. Знаменитий на вивихненя, хромість і стовченя.

Скорий лік на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддиханє.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленїм тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів фляшинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.
American House, 74—80 Washington Str.,
NEW YORK, N. Y.

РОДИМЦЇ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЫ

Телефон Orchard 6085

Час попирати своїх земляків, а не ворогів нашого народу. Загляньте у вільній хвилї до моєї канцелярії побіч руської церкви, а переконаєтесь, що знайдете там поміч і пораду у всїляких клопотах і справах старокраєвих судових, маєткових і військових. — Єсли хто з Вас має процес в краю, або хоче стягнути гроші від свого довжника в краю; хто має справу спадкову або хоче продати або купити ґрунт в старім краю — то знайде у мене совістну, фахову і дешеву пораду і поміч. Крім того продаю **шифкарти на всї найлїпші лїнії і найтанше. До краю від 23 до 27 долярів, з краю до 28 дол.**

Також продам **фарми, доми і лоти** в найлутших місцях по найдешевших цїнах. — Порада безплатно. На листи відповідає ся відворотно.

H. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK CITY.

ПАПІРОСИ „NEBO" МОЖУТЬ ВДОВОЛИТИ КОЖДУ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

В нинїшних часах подибуєть ся усюди таку силу найріжноролнїйших папіросів, що пересічному курцеви дуже тяжко визнати ся, в яких именно сортів виробляють ся ті папіроси і котрі з них заслугують на признанє.

Богато курців, які привикли до куреня папіросів европейського виробу, запевняють з усею рішучістю, що нові папіроси „NEBO" їм найлїпше смакують, бо вони зроблені з найлїпшого турецького тютюну і визначають ся такими прикметами, яких инші роди папіросів зовсім не мають.

ENTIRELY NEW

NEBO CIGARETTES

CORK TIP

Виріб Циґареток з турецьких мішанин тютюну

Вдоволяють усіх курців

Чудові шовкові несподіванки

Образцї птахів і цьвітів в кождій пачцї

NEBO Cigarettes,

5 цнт. за 10 штук

Продає ся по всїх шторах

СПРОБУЙТЕ ПАЧКУ І УПЕВНІТЬ СЕБЕ

З шовкових птиць і цьвітів суть гарні заголовки

D222

P. LORILLARD CO.

ЦЇНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДЇ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяцїв до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубрицї „Рух в Віддїлах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана згори та в цїлости. В противнім разї оголошене безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає нїякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошене несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дїйсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тілько правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на однїй сторонї паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає нїяких поквітований.

Найвисше забезпеченє $100.000.00

НАЙНИЗШІ ЦЇНИ. НАЙНИЗШІ ЦЇНИ.

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам крикливою і брехливою реклямою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Агент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховання, чи переслання до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я зложив в державній касї як заруку для вас **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкирів. До ваших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе то робить

— дешево, совісно і точно. —

Пишіть по подробицї курсу і цїни шифкарт.
Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 23-48

Найвисше забезпеченє $100.000.00

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балоґ, 101 6th St., Monongahela City, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa

Контрольна Комісія:
о. В. Балоґ, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, Olyphant, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2431 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Томаш Крокош отримав як посмертну запомогу по жені Настї з Головної Каси Руського Народного Союза в Америцї.
Савт Бетлегем, Па. 12. серпня 1912.
Томаш Крокош.
Сьвідки:
Д. Подгайний,
Йосиф Комонка.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америцї. Від. 288.
Томаш Крокош предс.,
Д. Подгайний секр.

Ч. 2439 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Іван Крамар отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америцї.
Дунло, Па. 11. серпня 1912.
Іван Крамар.
Сьвідки:
Мих. П. Ондешко,
Мих. Мигаляцкий.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америцї. Від. 61.
Іван Мигалик предс.,
Андрей Чінґелий секр.

Ч. 2437 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Григорій Мута отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америцї.
Симпсон, Па. 1912.
Гриць Мута.
Сьвідки:
Прокоп Вітка,
Дмитро Єдинак.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америцї. Від. 43.
Григ. Марчак предс.,
Андрей Павлик секр.

Ч. 2438 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Дмитро Рапавий отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америцї.
Плимавт, Па. 3-го серпня 1912.
Дмитро Рапавий.
Сьвідки:
Мих. Лешко,
М. Ґбур.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америцї. Відділ 46.
Стеф. Дробняк предс.,
М. Ґбур секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. „Товариство Українських Соколів", відділ 170 Р. Н. Союза, повідомляє всїх членів так місцевих як і позамісцевих, що міесячний мітінґ відбуде ся в суботу, дня 21-го вересня 1912 о годині 8-ій вечером, в галї церковній сог. Greene & Sussex Sts. На тім мітінґу мусить кождий член явити ся, поневже суть дуже вяжні справи до полагодженя, як також делеґат наш буде складати справоздане з послідньої Конвенції. Звертаєсь увагу довгуючим членам, аби свої довги вирівнали, бо в противнім случаю будуть суспендовані так з Товариства як і Р. Н. Союза. Просить ся тих, що мають охоту вступити до нашого Товариства, щоби прибули на сей мітінґ, бо се буде послідний мітінґ сего року, на котрім буде ся принимати нових членів без вступного. Гаразд! — Стефан Миляновић, предс., М. Микитишин, секр. рекорд.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 255 подає до відома місцевим і позамісцевим членам, щоби на 14. жовтня зійшли ся до галї Майка Шевчика, бо зі старої галї братство перенесло ся 8-го вересня і тепер перший мітінґ припадає в новій гали. Будемо принимати нових членів за половину вступного до братства а до Р. Н. С. після статута. — Л. Сидоряк, пр., С. Ковальчак, кас., Д. Варик, секр.

МТ. КАРМЕЛЬ, ПА. Бр. сьв. Ап. П. і П. від. 5. подає до відома, що вибрано слїдуючий новий уряд: Й. Мацура, пр., Гр. Шляхта, секр. рек., М. Пачута, кас., М. Войнік секр. фін. Адреса Бр.: M. Vojnik, 202 E. Water St. Mt. Carmel, Pa.

ПОРТ БОВКЛЕЙ, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 223 буде мати 22-го вересня 1912 триквартальний мітінґ. Братство взиває своїх членів місцевих і позамісцевих, щоби кождий прибув на мітінґ, позаяк суть важні справи до полагодженя. Буде принимати ся нових членів без вступного до Братства а до Р. Н. С. після статута. Член неявивший ся на мітінґ буде караний 50 ц. а урядник 1 дол. — Д. Цеплий, пр., Н. Ярош, кас., В. Стецула, секр. 12 E. Hartford St. Ashley, Pa.